

szerepeltetik a zenét. Itt az idő- és térérzékeltetés sok kérdése is megoldódik, a szereplők életében adódó zene önmagában elegendő hangkulissza az esetek jórésztében. A zene második szerepe az *aláfestés*. Ezt operaszerűen kell fel-fogni és alkalmazni; a dráma életjelenségeinek hangulati magyarázója és erősítője ilyenkor a zene. A rádiódrámához írt muzsika jellemeket is kifejez, vezérmotívumokkal dolgozik és ezzel a hangszerepek egyik összetevő tényezőjévé válik. Az idő és tér érzékeltetése itt még könnyebb a muzsika számára, mint az életjelenségként szereplő zenei elemeknél, hiszen itt ez az érzékeltetés öncél is lehet.

Az elmondottak a ma még «csak hangrádió» szabályai, de nem sokat változtat rajtuk a *hangosképesrádió*, vagyis a televízió gyakorlati elterjedése sem. A televízió ugyanis sohasem lesz házimozsi. Művészi törvényei nem lehetnek azonosak a hangosfilm művészetbölcséleti és művészetkivitelei elveivel. A film kifejezési eszköze a mozgókép, a rádióé a beszéd. A hangosfilm teljesen igénybe veszi az embert, szemet-fület egyaránt megkíván a megértéshez. A család életében ez a teljes lekötöttség elképzelhetetlen. A mai rádió mellett a hallgató foglalkozhat a hallgatás mellett egyébbel is (tipikus eset a varrogató-kézimunkázó rádióhallgató, a rádiót hallgató, de egyben dolgozó iparos!); a televízió ezért hangosfilm módjára nem teheti át a főkifejező részt a mozgóképre. Nem az lesz a hangosképesrádió, ami a csak hangosrádió, de az sem, ami a hangosfilm. Fontosabbik kifejező eszköze a hang marad. Ezzel a zene szerepe sem változik meg benne nagyon. A televíziós rádiódráma nem lesz teljes színházi helyszíni közvetítés; idő- és térérzékeltetéseiben a zene mindig helyet kap.

PARIPÁM A MOKÁNY ÉLET.

*Szőrén ülöm meg a lovam,
Mit nekem a kantár, nyereg!
Vagyok olyan kemény gyerek,
Ki a lován nem pityereg.*

*Sej, de élet ez az Élet!
Kiugratok majd az élre,
S hogy ne menjen sohse félre:
Arra való a sörénye.*

*Én s a lovam egyik vagyunk.
Nem ő vezet, én vezetem:
Ha billenek, jobbra megyen
S egy szavamra balra legyen.*

*Nem hajtom a lovam agyon
Más kedvéért, más lováért:
Lovas vagyok, aki ráért
Lehajlani a virágért.*

*Csinján bánok a lovammal,
Mert nem szedtem a szemeten,
Mocsárba ki nem is ve'em:
Lovam van, hogy lovam legyen.*

*Csak előre, soha hátra,
Ülök rajta, mint a szobor,
Mint az őszám, kuruc Fodor.
Engem a szél le nem sodor.*

*Csillagokba visz az utam
És ha oda megérkezem,
Szembenéz a lovam velem
S csókkal veri őt a szemem.*

Zalai Fodor Gyula.